

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (разширен състав)

9 ноември 2004 година*

По дело C-46/02,

с предмет преюдициално запитване съгласно член 234 ЕО, отправено от Vantaan käräjäoikeus (Финландия) с Решение от 1 февруари 2002 г., постъпило в Съда на 18 февруари 2002 г., по производството между

Fixtures Marketing Ltd

срещу

Oy Veikkaus Ab,

СЪДЪТ (разширен състав),

в състав: г-н. V. Skouris, председател, г-н P. Jann, г-н C. W. A. Timmermans, г-н A. Rosas и г-н K. Lenaerts (докладчик), председатели на състав, г-н J.-P. Puissech, г-н R. Schintgen, г-жа N. Colneric и г-н J. N. Cunha Rodrigues, съдии,

генерален адвокат: г-жа C. Stix-Hackl,

секретари: г-жа M. Múgica Arzamendi и г-жа F. Contet, главни администратори,

като взе предвид писмената фаза на производството от 30 март 2004 г.,

като взе предвид становищата представени:

- за Fixtures Marketing Ltd, от г-жа R. Kurki-Suonio, asianajaja,

- за Oy Veikkaus Ab, от г-жа S. Kemppinen и г-жа K. Harenko, asianajajat,

- за финландското правителство, от г-жа E. Bygglin и г-жа T. Pynnä, в качеството на представители,

- за белгийското правителство, от г-жа J. Devadder, в качеството на представител, подпомаган от г-жа P. Vlaemminck, advocaat,

- за германското правителството, от г-н W.-D. Plessing, в качеството на представител,

- за френското правителство, от г-жа C. Isidoro, в качеството на представител,

- за нидерландското правителството, от г-жа H. G. Sevenster, в качеството на представител,

* Език на производството: фински.

- за португалското правителство, от г-н L. Fernandes и г-жа A. P. Matos Barros, в качеството на представители,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н M. Huttunen и г-н N. B. Rasmussen, в качеството на представители,

след като изслуша становището на генералния адвокат по време на съдебното заседание от 8 юни 2004 г.,

постанови настоящото

Решение

1. Искът за преюдициално запитване се отнася до тълкуването на член 7 от Директива 96/9/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 1996 г. за правна закрила на базите данни (ОВ L 77, стр. 20, по-надолу „директива“).

2. Този иск е внесен в рамките на производство между дружеството Fixtures Marketing Ltd (по-надолу „Fixtures“) и дружеството Oy Veikkaus Ab (по-надолу „Veikkaus“). Спорът е породен, заради използването от страна на Veikkaus, за целите на залагания, свързани с футболните мачове от английския шампионат.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3. Директивата има за предмет според своя член 1, параграф 1 юридическата защита на бази данни, каквито й да бъдат техните форми. Базата данни се определя в член 1, параграф 2 от същата директива, като „сборник от самостоятелни произведения, данни или други материали, подредени по систематичен или методичен начин и индивидуално достъпни по електронен или друг път“.

4. Член 3 от директивата установява защита чрез авторско право в полза на „базите данни, които с оглед на подбора или подреждането на съдържанието им представляват собствено интелектуално творение на автора“.

5. Член 7 от директивата учредява право *sui generis* в следните термини:

„Обект на закрила

1. Държавите-членки предвиждат право на производителя на база данни, която показва, че е налице количествено или качествено съществена инвестиция за придобиването, проверката или оформлението на съдържанието, да не допуска извличане и/или повторно използване на цялата или на съществена част, в количествено или качествено отношение, от съдържанието на тази база данни.

2. За целите на тази глава:

а) „извличане“ означава постоянното или временното пренасяне на цялата или на съществена част от съдържанията на база данни върху друг носител по какъвто и да е начин и в каквата и да е форма;

б) „повторно използване” означава каквато и да е форма на публично представяне на цялата или на съществена част от съдържанието на база данни чрез разпространение на копия, даване под наем, чрез онлайн или други форми на предаване. Първата продажба на копие от базата данни в Общността от носителя на правото или с негово съгласие изчерпва правото на контрол върху препродажбата на това копие в Общността.

Публичното заемане не се счита за извличане или повторно използване.

3. Правото, посочено в параграф 1, е прехвърлимо, отчуждимо и може да се отстъпва по договор за лицензия.

4. Правото, предвидено в параграф 1, се прилага независимо от пригодността на базата данни за закрила от авторското право или други права. Освен това то се прилага независимо от пригодността на съдържанията на тази база данни за закрила от авторско право или други права. Закрилата на базите данни от правото, предвидено в параграф 1, не може да засяга съществуващите права по отношение на техните съдържания.

5. Нееднократното и системното извличане и/или повторно използване на несъществените части от съдържанията на бази данни, изискващи действия, които противоречат на нормалното използване на тази база данни или които неоснователно увреждат законните интереси на производителя на базата данни, не са разрешени.”

Национална правна уредба

6. Преди изменението на директивата член 49, параграф 1 от Tekijänoikeuslaki (404/1961) (закон за авторското право), изменен от Закон № 34/1991, предвижда, че списъците, таблиците, програмите и други сходни документи, които събират голямо количество данни не могат да бъдат възпроизведени без съгласието на техния автор в продължение на десет години след датата на публикуването им.

7. Директивата е внесена във финландското законодателство със Закон № 250/1998 от 3 април 1998 г., с който е изменен Закон № 404/1961.

8. Член 49, параграф 1 от Закон № 404/1961, така както е изменен със Закон № 250/1998, гласи следното:

„Автора

1) на списъци, таблици, програми и други сходни носители, които съдържат голямо количество данни или

2) на база данни, чието получаване, проверка или представяне на съдържанието са изисквали значителна инвестиция има изключителното право да разполага с цялата или значителна част, преценена количествено или качествено от съдържанието на творбата си като я възпроизвежда или я предлага на разположение на обществото”.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

9. В Англия, организацията на професионалните футболни шампионати е предоставено на Football Association Premier League Ltd и на Football League Ltd. Тя се състои в съставянето на календари на мачове, които трябва да се играят по време на въпросния сезон или около 2000 мача на сезон, разпределени в 41 седмици.

10. Съставянето на тези календари изисква да се вземат предвид някои фактори, каквито са спазването на редуване между домакинските мачове и мачовете на чужд терен, избягване няколко клуба от един и същи град да играят същият ден, домакински мачове, ограничения, наложени от международния календар, а също и от провеждане на други обществени прояви и също така готовността на службите, които осигуряват обществения ред.

11. Работата относно изготвянето на календарите на мачовете започва една година преди началото на въпросния сезон. Те се дават на работна група, която включва, *inter alia*, представители на професионалните лиги и на футболните клубове и изисква известен брой заседания, в които се включват също така представители на фен клубовете и на силите на реда. Те използват компютърна програма, закупена от дружеството Sema.

12. По време на сезона, календарите са пригодени с цел да се извършат известни промени, например заради изискванията на телевизионните компании или отлагането на мачове от шампионата поради климатичните условия.

13. Професионалните лиги също имат за задача да контролират провеждането на срещите, прегледа на лицензиите на футболистите, както контролът и обявяването на резултатите от мачовете.

14. Съвкупността от дейностите на Football League Ltd представляват сума от приблизително 2,3 милиона GBP годишно.

15. Veikkaus притежава във Финландия изключително право да организира игри със залагане. Последните засягат, *inter alia*, и футболните срещи. В този контекст Veikkaus използва за различните игри със залагания, данни относно срещите в английските шампионати по футбол, най-вече тези от висшата лига и от първа дивизия. Тези игри със залагания се отнасят седмично до 200 футболни мача. За да организира тези игри, Veikkaus събира всяка седмица посредством интернет, вестници или от клубове, информация за около 400 футболни мача, чиято вярност те проверява от различни източници. Всяка година игрите със залагания, които се отнасят до английския футболен шампионат, осигуряват на Veikkaus оборот от няколко десетки милиона евро.

16. В едно Решение от 17 юни 1996 г. (S 94/8994 № 5507), Vantaan käräjäoikeus е определил планирането на футболни срещи на списък, който съдържа голямо количество данни по смисъла на член 49 от закона за авторското право и е преценил, че действията на Veikkaus противоречат на защитата, от която се ползва подобен списък. Това решение е отменено от друго Решение от 9 април 1998 г. на Helsingin hovioikeus (Хелзински апелативен съд) (Финландия) (S 96/1304 № 1145), в което се отрича съществуването на подобно нарушение. Le Korkein oikeus

(Върховен съд) не е разрешил подаването на жалба срещу Решението на Helsingin hovioikeus.

17. След влизане в сила на директивата, Fixtures е предявил пред Vantaan kärjäoikeus иск срещу Veikkaus за незаконно използване от последната след 1 януари 1998 г. на базата данни, съставена от планираните срещи от футболния шампионат, изработени от английските лиги.

18. Le tekijäoikeusneuvosto (съвет за авторско право), от който по това дело е поискано становище от препращащата юрисдикция, е подчертал, че защитата установена от финландското законодателство, не изисква базата данни да отговаря на определението съгласно член 1, параграф 2 от директивата. Като се позовава на решението, цитирано по-горе Helsingin hovioikeus, той е преценил, че планирането на футболни шампионати представлява база данни по смисъла на член 49 от Закон № 404/1961, така както е променен от Закон № 250/1998, и получаването, проверяването и представянето на съдържанието на упоменатата база данни изисква допълнителна инвестиция. Той въпреки това счита, че практиките на Veikkaus не противоречат на защитата, с която се ползва упоменатата база.

19. Изправен пред несигурност по въпроса дали планирането на срещите, за които става дума е защитена база данни и в случая тази практика представлява нарушение на защитата, установена в директивата, Vantaan kärjäoikeus решава да спре производството и да отправи до Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Може ли изискването по член 7, параграф 1 от директивата, което се отнасят до връзка между инвестициите и съставянето на база данни да се тълкува в смисъл, че в контекста на „получаване” и „от което следва, че е инвестиция”, инвестицията трябва да се отнася до определянето на същите дати на мачовете и на „двойките отбори” и някои инвестиции, които не се взимат предвид с цел да се прецени дали критериите за защита са на лице се отнасят до съставянето на плана за срещите?

2) Директивата има ли за предмет да попречи на други хора освен авторите на плана за срещите да се ползват от него без разрешение на данните, които са в плана с цел да организират залагания или други с търговска цел?

3) По смисъла на директивата, използването на база данни от Veikkaus отнася ли се до съществена част от базата данни, преценена по количествен и/или качествен критерий, като се вземе предвид факта, че сред данните за планираните срещи се използват единствено тези, които са обект на залагания за една седмица и които се вписват в седмичните игрални фишове и данните за срещите са получени и проверени от други източници освен от съставителя на тези данни през целия спортен сезон?”

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

20. Комисията на Европейските общности изказва съмнения относно допустимостта на иска за преюдициално запитване. Тя поддържа от една страна, че определението за препращане не дава основание да се счита, че има връзка

между английските футболни лиги и Fixtures, нито мотивите, нито условията за получаване от последната на достъп до базата данни, създадени от тези лиги. Тя поддържа от друга страна, че препращащата юрисдикция не уточнява своята позиция по въпроса дали Veikkaus е извадила и/или наново е използвала тази база данни по смисъла на член 7 от директивата.

21. Трябва да се припомни, че според установената практика на Съда, необходимостта да се стигне до тълкуване на правото на Общността, трябва да бъде от полза, за да може националния съдия да иска тя да определи фактическата и правна страна, в която се включват въпросите, задавани от него или най-малкото да обясни фактическите хипотези, върху които този въпрос се основава (Решение от 21 септември 1999 г., Albany, C-67/96, Recueil стр. I-5751, точка 39).

22. Информацията, дадени в решението за препращане не трябва просто да позволя на Съда да даде необходимите отговори, но трябва да даде на правителствата на държавите-членки, а също така и на заинтересованите страни възможността да представят своите становища съгласно член 20 от Статута на Съда. Съдът следва да се произнесе по въпроса дали тази възможност е запазена като вземе предвид факта, че съгласно цитираната по-горе разпоредба, единствено решенията за препращане се нотифицират до заинтересованите страни (Решение Albany, цитирано по-горе, точка 40).

23. В случая, от представените становища от страните по главното производство и от правителствата на държавите-членки, съгласно член 20 от Статута на Съда е видно, че данните в определението за препращане са им позволили да разберат, че спорът се е породил заради използването от Veikkaus, с цел организиране на спортни залагания, на информация от календарите на шампионати, изработени от английските футболни лиги и в този контекст препращащата юрисдикция задава въпрос относно правния обхват *sui generis*, установен в член 7 от директивата.

24. Информацията, дадена от препращащата юрисдикция дава на Съда достатъчно данни за фактическата и правна страна на спора по главното производство, за да може да се тълкуват засегнатите разпоредби на Общността в светлината на ситуацията, която е предмет на този спор.

25. Когато става въпрос за отсъствие в определението за препращане на данни по отношение на съществуващата връзка между английските футболни лиги и Fixtures, трябва да се отбележи, че това отсъствие не е попречило, както потвърждават становищата, представени от правителствата на държавите-членки и Комисията по делото, да разберат правилно предмета, споровете и въпросите, отправени до Съда и да вземат становище в това отношение. То също така не е попречило на Съда да прецени, че има възможност да даде на националния съдия полезни отговори на тези въпроси.

26. Що се отнася до липсата на позиция в препращащото определение относно класификацията на деянията на Veikkaus в светлината на понятията - изваждане и повторна употреба, вторият въпрос на препращащата юрисдикция, трябва предвид контекста, в който се вписва, да бъде разбран като целящ да получи яснота относно обхвата на тези две понятия, които служат за определение на забраните, предвидени в член 7, параграфи 1 и 5 от директивата.

27. От казаното по-горе следва, че молбата за преюдициално решение е допустима.

По съществото на спора

28. Първоначално трябва да се отбележи, че съгласно определението за препращане въпросите, зададени от националната юрисдикция се основават на презумпцията, според която календарът на срещите от футболен шампионат представлява база данни по смисъла на член 49, параграф 1, точка 2 от Закон № 404/1961, изменен със Закон № 250/1998.

29. Тъй като тази разпоредба подчинява защитата, която тя предвижда на условието, че добиването, проверката и представянето на съдържанието на базата данни са изисквали една значителна инвестиция, препращащата юрисдикция пита с първия си въпрос какво включва понятието добиване на съдържанието на база данни по смисъла на член 7, параграф 1 от директивата, тъй като това понятие се включва в цитираната по-горе финландска разпоредба. По-точно първият въпрос цели да получи отговор дали инвестициите, вложени от лицето, което съставя база данни за съставянето на самите данни, трябва да се вземе предвид при преценка на евентуалната инвестиция, свързана със съставянето на тази база.

30. Въпреки, че този въпрос се отнася единствено до понятието инвестиция, свързано с добиването на съдържанието на базата данни, от препращащото определение е видно, че Vantaan käräjaoikeus пита в по-общ план какво представлява понятието защитени база данни по повод календар на срещи от футболни шампионати, така както е видно от точка 19 от настоящото решение.

31. С цел да даде полезен отговорът на препращащата юрисдикция следва да се произнесе по-обширно относно обхвата на член 7, параграф 1 от директивата, която определя обхвата на защитата чрез правото *sui generis*.

32. Член 7, параграф 1 от директивата запазва защитата чрез правото *sui generis* на базата данни, която отговаря на точен критерий, а именно добиването, проверяването и представянето на нейното съдържание, от което е видно, че е направена значителна инвестиция в количествено и качествено отношение.

33. Съгласно девето, десето и дванадесето съображение от директивата, целта на последната е да се поощрява и защитава инвестицията в системи на „складиране“ и на „обработка“ на данни, които спомагат за развитието на информационния пазар в контекст, характерен с изключително увеличение на обема на данните, създадени и обработвани всяка година във всички сектори на дейности. От тук следва, че понятието инвестиция, свързано с добиването, проверяването или представянето на съдържанието на база данни, трябва да се разбира в най-общ смисъл като инвестицията, използвана за създаването на упоменатата база като такава.

34. В този контекст понятието инвестиция, свързано с добиването на съдържанието на база данни трябва така както подчертава Veikkaus, а също и германското и нидерландското правителство, да посочва средствата, вложени в търсене на съществуващите елементи и тяхното събиране в упоменатата база, с изключение на средствата, вложени за създаването на самите елементи. Така както отбелязва

германското правителство, целта на защитата чрез правото *sui generis*, организирано от директивата в действителност е да стимулира създаването на системи за складиране и обработка на съществуващи информации, а не създаването на елементи, способни в по-късен период да бъдат събирани в база данни.

35. Това тълкуване се потвърждава от 39 съображение от директивата, съгласно което целта на правото *sui generis* е да гарантира защита срещу присвояването на резултати, получени от финансова или професионална инвестиция, извършена от лицето, което „е търсило и събрало съдържанието” на база данни. Така както подчертава генералния адвокат в точки 61 - 66 на своето становище, като се изключат малки терминологични различия, всички езикови версии на това 39 съображение навеждат на мисълта за тълкуване, което изключва понятието създаване на елементи, които се съдържат в базата данни.

36. 19 съображение от директивата съгласно която компилацията на различни музикални изпълнения върху един аудио диск не представлява достатъчна инвестиция, за да се ползва от правото *sui generis*, дава допълнителен аргумент в подкрепа на това тълкуване. Следователно трябва да се направи заключение, че средствата, вложени в създаването на творбите или на елементите от базата данни в случая върху аудио диск, не могат да бъдат приравнявани към инвестицията, свързана с добиване на съдържанието на упоменатата база и не могат следователно да се вземат под внимание за преценяване на характера на инвестицията, свързана със създаването на тази база.

37. Понятието инвестиция свързано с проверка на съдържанието на базата данни трябва да се разбира като посочващ средствата, използвани с цел да се осигури надеждност на информацията, събирана в тази база, с контрол на точността на търсените елементи по време на създаване на тази база, а също така по време на функционирането на последната. Понятието инвестиция свързано с представянето, съдържанието на базата данни включва от една страна средствата които са вложени, за да може тази база да получи информационна обработка, а също така и вложените в систематичното и методично поддръждане на съдържащите се в тази база елементи, а също така и в организацията на индивидуалния достъп към тях.

38. Инвестицията, свързана със съставянето на база данни може да се състои в сключване на човешки, финансови и технически ресурси, но трябва да бъде значителна в количествено и качествено отношение. Количествената преценка става чрез измерими средства, а качествената преценка се отнася до не измерими количествено усилия, каквито са интелектуалното усилие или разход на енергия, тъй както е видно от 7, 39, 40 съображение от директивата.

39. В този контекст обстоятелството, че създаването на база данни е свързано с осъществяването на основна дейност в рамките, на която лицето съставител на базата данни е същевременно и лицето, което създава данните в тази база, не изключва това лице от възможността да претендира да се ползва от правото на защита, предвидено в закона *sui generis*, при условие, че то установи, че добиването на въпросните данни, тяхната проверка или представяне по смисъла на цитираните по-горе точки 34 - 37 от настоящото решение, са изисквали значителна инвестиция в количествен или качествен план, различна по отношение на средствата, вложени в създаването на упоменатите елементи.

40. В това отношение, ако търсенето на данни и проверката на тяхната точност в момента на създаването на базата данни не изисква по принцип от лицето, което създава тази база данни, влагането на особени усилия, тъй като става дума за данни, които то е създало и са на негово разположение, оказва се, че събирането на тези данни, тяхното систематично или методично поддръжане в рамките на базата, организирането на тяхната индивидуална достъпност и проверката на тяхната точност по време на целия период на функциониране на базата могат да изискват значителна инвестиция в количествен и/или качествен план по смисъла на член 7, параграф 1 от директивата.

41. По главното производство трябва да се отбележи, че човешките и технически ресурси, описани от препращащата юрисдикция, така както са взети в точка 11 от настоящото решение, целят определяне в рамките на организацията на футболните шампионати на дати, часове и отбори, домакини и гости относно срещи в различни кръгове на тези шампионати с оглед съвкупността от параметри, така както те са изброени в точка 10 от настоящото решение.

42. Както заявява Veikkaus, а също така и германското и португалското правителство, тези средства отговарят на инвестиция, свързана с календара на срещите по футбол. Подобна инвестиция, която се отнася до самата организация на шампионатите е свързана със съставянето на данни от въпросната база, а именно тези, които отговарят на различните срещи в шампионатите. Следователно те не могат да влизат в обхвата, определен от член 7, параграф 1 от директивата.

43. При тези условия, трябва да се провери като се остави на страна инвестицията, посочена в предходната точка дали добиването, проверката и представянето на съдържанието на календар на футболни срещи доказват значителна инвестиция в количествен и качествен план.

44. Търсенето и събирането на данни за календара на футболните срещи не представлява особено усилия от страна на професионалните лиги. Те действително са силно свързани със съставянето на тези данни, в което директно участват въпросните лиги, тъй като са отговорни за организацията на футболните шампионати. Получаването на календар за футболни срещи следователно не изисква никаква самостоятелна инвестиция по отношение на тази, която се изисква за създаването на данните, които се съдържат в този календар.

45. Професионалните футболни лиги не трябва да влагат никакво специално усилие за контрола на точността на тези данни относно срещите в шампионатите, когато съставят календара, тъй като въпросните лиги са директни участници в създаването на тези данни. Що се отнася до проверката на точността на съдържанието на календарите на срещите, по време на сезона тя се състои, както е видно от становището на Fixtures, в адаптиране на някои данни от тези календари с оглед евентуално отлагане на някоя среща или на някой кръг от шампионата, решени или със съгласието на професионалните лиги. Както подчертава Veikkaus, подобна проверка не може да се смята като изискваща някаква особена инвестиция.

46. Представянето на календар за футболни срещи е също така пряко свързано със създаването на самите данни, които съставляват този календар, така както се

потвърждава от липсата на позоваване в препращащото определение към работа или средства, специално вложени в подобно представяне. Последното следователно не може да се счита като изискващо самостоятелна инвестиция по отношение на инвестицията, свързано със съставянето на данните, които се съдържат в него.

47. Следователно нито добиването, нито проверката, нито представянето на съдържанието на един календар за футболни срещи не изисква значителна инвестиция, която би могла да оправдае ползването на защитата от правото *sui generis*, установено от член 7 от директивата.

48. Когато става дума за дейностите, описани в точка 13 от настоящото решение, те са чужди на съставянето на календара на шампионатите. Така както посочва Veikkaus, средствата, вложени в тези дейности, не могат да се вземат предвид при оценка на съществуването на евентуална инвестиция, свързана с добиването, проверката и представянето на съдържанието на тези календари.

49. Предвид казано по-горе, трябва да се отговори на първия въпрос, че инвестицията, свързана с добиването на съдържанието на база данни по смисъла на член 7, параграф 1 от директивата, трябва да се простира върху средствата, вложени в търсенето на съществуващи данни и тяхното събиране в упоменатата база. Тя не включва средствата, вложени в създаването на елементи от съдържанието на база данни. В контекста на изготвянето на календар за срещи с цел организация на футболни шампионати, тя не се отнася следователно до средствата, вложени в определянето на дати, часове и двойка отбори за различните срещи от тези шампионати.

50. Като се вземе предвид изложеното по-горе, не е необходимо да се дава отговор на останалите въпроси.

По съдебните разноски

51. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения, Съдът (разширен състав) реши:

Понятието инвестиция, свързано с придобиването на съдържание от база данни по смисъла на член 7, параграф 1 от Директива 96/9/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 1996 г., за правна закрила на базите данни, трябва да се разбира като посочваща средствата, вложени в търсенето на съществуващите елементи и тяхното събиране в упоменатата база. То не включва средствата, вложени в създаването на съставните елементи на базата данни. В контекста на съставянето на календар за срещи с цел организиране на футболни шампионати, тя не посочва средствата, вложени за определяне на датите, часовете, двойките отбори за различните срещи на тези шампионати.

Подписи